

Produktovody a věcná břemena

K pozemkům, zatíženým stavbami produktovodů, zřízených za platnosti elektrizačního zákona č. [79/1957](#) Sb. a vládního nařízení č. [29/1959](#) Sb., vážne při splnění podmínek uvedených v elektrizačním zákonu věcné břemeno ve prospěch provozovatele produktovodu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 3217/2011, ze dne 29.5.2012)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně R. štěrkovny N. S. spol. s r. o., zastoupené Mgr. J. K., advokátem se sídlem v P., proti žalované Č., a. s., se sídlem v P., zastoupené JUDr. D. K., advokátem se sídlem v P., o odstranění neoprávněné stavby, vedené u Okresního soudu v Lounech pod sp. zn. 14 C 438/2004, o dovolání žalobkyně a o odvolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. dubna 2011, č. j. 9 Co 75/2010-245, tak, že řízení o odvolání žalované proti výroku II. o nákladech řízení se zastavuje a dovolání žalobkyně se zamítá.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Lounech („soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 2. září 2009, č. j. 14 C 438/2004-167, zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala, aby „žalované bylo uloženo odstranit podzemní produktovod vedený pod pozemky o celkové výměře 266.336 m² v katastrálním území B., zapsanými na listu vlastnictví pro obec N. S. u Katastrálního úřadu v Lounech na náklady žalované s tím, že v případě nevyhovění soud rozhodne tak, že se zřizuje věcné břemeno k tíži uvedených pozemků ve prospěch žalované – Č., a. s., a každého dalšího vlastníka stavby potrubního vedení pro vedení ropy a pohonných látek, které bylo kolaudováno rozhodnutím o kolaudaci vydaným dne 25. 1. 1988 Severočeským národním výborem v Ústí nad Labem pod č. j. OUP/332/4-933/87-Hk/Mr, které nabylo právní moci dne 29. 1. 1988, a to věcné břemeno k umístění uvedeného potrubního vedení a práva přístupu k němu za účelem jeho správy a obsluhy s tím, že věcné břemeno se zřizuje za náhradu ve výši 16.512.741,- Kč, kterou je žalovaná povinna uhradit žalobkyni do tří dnů od právní moci rozsudku, případně, aby soud rozhodl eventuálním petitum tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni částku ve výši 16.512.741,- Kč, která představuje náhradu za omezení vlastnického práva k výše uvedeným pozemkům.“ Dále soud rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Soud prvního stupně rozhodoval o žalobě, ve které žalobkyně uplatňovala nároky vlastníka pozemků s právem těžby podle § 135c občanského zákoníku („obč. zák.“), jehož právo je omezováno neoprávněnou stavbou produktovodu náležejícího žalované s ohledem na zákaz těžby štěrkopísku ve vzdálenosti kratší než 70 m od osy dálkovodu. Soud vyšel ze zjištění, že žalobkyně se stala na základě kupních smluv ze dne 15. 5. 1996 a 8. 12. 1996 vlastníci pozemků v katastrálním území B., a to mimo jiné PK parc. č. 200, 202, 203, 204, 218, 228, 274/1 a 278/2. Rozhodnutími Obvodního báňského úřadu Most z roku 1997 a 2002 byla na části uvedených pozemků žalobkyni povolena těžba z ložiska štěrkopísku prováděná hornickým způsobem. V obou případech byla žalobkyně v rozhodnutích upozorněna, že těžba se nesmí přiblížit na vzdálenost kratší než 70 m od osy produktovodu. Soud dále vzal za prokázané, že produktovod vedoucí z Chemických závodů v Litvínově do závodu v T. u P. v celkové délce kolem 100 km postavil právní předchůdce žalované Chemopetrol, koncernový podnik, na základě stavebního povolení vydaného v roce 1983. Stavba byla dokončena a zkolaudována v roce 1988 (čl. 62 a 82), tj. osm let před tím, než žalobkyně koupila předmětné

pozemky. Žalobkyně si byla již při uzavření kupní smlouvy s obcí Nové Sedlo vědoma skutečnosti, že pod prodávanými pozemky se nachází produktovod a že bude omezena ve svém vlastnickém právu a současně i ve své podnikatelské činnosti; tato skutečnost vyplývá z textu smlouvy. Byla upozorněna na částečné omezení ve své podnikatelské činnosti vedením dálkovodu po předmětných pozemcích rovněž v rozhodnutích Obvodního báňského úřadu Most, kterými jí byla povolena těžební činnost (čl. 17). Z listu vlastnictví č. 47 soud zjistil, že v roce 2000 bylo zřízeno (vzniklo ze zákona) na předmětných pozemcích ve prospěch žalované jako vlastnice produktovodu věcné břemeno opravňující ke vstupu, vjezdu při stavbě, provozování, opravách a změnách nebo odstraňování podzemního produktovodu podle zákona č. [222/1994](#) Sb. (čl. 6). Soud dále vycházel i ze závěrů učiněných v rozhodnutích vydaných v řízení vedeném u Okresního soudu v Lounech pod sp. zn. 10 C 481/2000 a vzal za prokázané, že produktovod je samostatnou oprávněnou stavbou, která není součástí pozemků žalobkyně. Je veden pod pozemky řady dalších vlastníků, omezení mající povahu věcného břemene zatěžovalo předmětné pozemky ještě dříve, než se žalobkyně stala jejich vlastníci a o tomto omezení při koupi věděla. Ve smyslu zákona č. [189/1990](#) Sb. (správně č. [189/1999](#) Sb.) je produktovod veřejně prospěšnou stavbou. V dané věci z výše uvedených důvodů a s ohledem na charakter stavby nepřichází v úvahu postup podle § 135c odst. 2 obč. zák. Vzhledem k existujícímu věcnému břemenu soud již nemůže znovu o zřízení věcného břemene rozhodovat a postup podle § 135c odst. 3 obč. zák. je vyloučen. Žalobě o zaplacení částky 16.512.741,- Kč jako náhrady za zřízení věcného břemene, případně náhrady za omezení vlastnického práva, soud nevyhověl. Žalobu o zaplacení náhrady za omezení vlastnického práva považoval za zcela účelovou s cílem využít situace, kdy pod pozemky žalobkyně je umístěný produktovod, i také proto, že požadovaná náhrada je výrazně vyšší než kupní cena, za kterou žalobkyně pozemky získala.

Krajský soud v Ústí nad Labem jako soud odvolací k odvolání žalobkyně rozsudkem ze dne 21. dubna 2011, č. j. 9 Co 75/2010-245, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení.

Odvolací soud shodně se soudem prvního stupně posuzoval věc podle zákona č. [79/1957](#) Sb., o výrobě, rozvodu a spotřebě elektřiny (elektrizační zákon - dále též jen „ELZ“), který byl účinný v době uvedení produktovodu do provozu v roce 1988. Tento zákon v § 22 opravňoval energetické podniky, případně jiné organizace státního socialistického sektoru, stavět a provozovat na cizích nemovitostech v rozsahu vyplývajícím z povolení stavby elektrická vedení a další zařízení nutná pro rozvod a přenos elektřiny, když tato oprávnění vznikala povolením ke stavbě a zanikala zrušením vedení. Povinnost trpět výkon v zákoně uvedených oprávnění vázla na dotčených nemovitostech jako věcné břemeno. Takto vzniklá věcná břemena se podle § 26 odst. 1 nezapisovala do pozemkových knih a neplatily o nich předpisy o promlčení a vydržení. Zákon v § 38 umožnil vztáhnout jeho působnost i na jinou energii než elektrickou nebo na jiná energetická díla než pro výrobu nebo rozvod elektřiny. Na základě uvedeného zákonného zmocnění vláda vydala vládní nařízení č. [29/1959](#) Sb., zabývající se úpravou oprávnění k cizím nemovitostem při stavbách a provozu podzemních potrubí pro pohonné látky a ropu, které v § 2 odst. 1 stanovilo, že se na výstavbu a provoz podzemních potrubí pro pohonné látky a ropu s provozním příslušenstvím přiměřeně vztahují ustanovení §§ 22 až 26 (o oprávnění k cizím nemovitostem) zákona č. [79/1957](#) Sb. Odvolací soud s poukazem na závěry rozhodnutí pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 25/04 o obecně platné zásadě zákazu retroaktivity a na přechodná ustanovení § 45 odst. 3 zákona č. [222/1994](#) Sb., o výrobě, rozvodu a spotřebě elektřiny, kterým byl nahrazen zákon č. [79/1957](#) Sb., stejně tak na § 98 odst. 4 dnes účinného zákona č. [458/2000](#) Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, uzavřel, že oprávnění k pozemkům žalobkyně i omezení jejich užívání, vzniklá za účinnosti zákona č. [79/1957](#) Sb. a na základě jeho zmocnění v § 38 za účinnosti vládního nařízení č. [29/1959](#) Sb., zůstávají nedotčena. Díky uvedenému zmocnění se podle § 2 odst. 1 vládního nařízení č. [29/1959](#) Sb. vztahovaly na vybudovaný dálkovod §§ 22 až 26 ELZ. Nejednalo se tak o podzákonou úpravu, jak namítala žalobkyně, ale šlo o úpravu zákonnou.

Vzhledem k tomu, že stavba dálkovodu vznikla na základě povolení ke stavbě a byla kolaudovaná v souladu s tehdy platnými předpisy (proti tomu žalobkyně nevznesla žádné námitky), vzniklo v souladu s elektrizačním zákonem omezení práv vlastníků pozemků pod dálkovodem ve formě zákonného věcného břemene váznoucího na pozemcích. S vlastnictvím k pozemkům přecházelo i věcné břemeno, a přešlo tak i na žalobkyni. Odvolací soud uzavřel, že stavba produktovodu není stavbou neoprávněnou ve smyslu § 135c obč. zák., proto nelze žalobě na její odstranění, případně na zřízení práva věcného břemene za náhradu, vyhovět.

Požadavek žalobkyně na eventuální řešení vztahu mezi účastníky přiznáním náhrady za omezení jejího vlastnického práva odvolací soud posuzoval v souladu se závěry uvedenými v rozhodnutí pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 25/04. Ústavní soud považuje existenci věcných břemen vzniklých podle předchozích právních úprav za legitimní, uvádí, že bezplatně mohlo věcné břemeno vzniknout jen tam, kde šlo o majetek ve vlastnictví státu, a byl-li takový majetek privatizován, pak ho nabyvatel získal s tímto zatížením a ve vztahu k němu nelze hovořit o tom, že by zatížení vzniklo bezplatně. Dále dovodil, že při převodu takto omezeného majetku by se tato skutečnost měla promítnout do jeho ceny. Vzhledem k tomu, že žalobkyně kupovala pozemky zatížené věcným břemenem, bylo na ní, aby se toto zatížení promítlo do ujednané kupní ceny, což se také stalo v případě pozemků, které koupila od obce, kdy za zatíženou část pozemků zaplatila oproti sjednané ceně 20,- Kč/m² pouze 2,63 Kč/m². Mimo to je nositel oprávnění z věcného břemene povinen nést přiměřené náklady na zachování a opravy věci zatížené věcným břemenem. Odvolací soud vzhledem k zásadě, že nikdo nemůže na druhého převést více práv, než má sám, považoval požadavek náhrady za omezení vlastnického práva za nedůvodný, protože původní vlastníci mohli na žalobkyni převést pouze vlastnické právo k pozemkům omezené věcným břemenem, a žalobkyně tak nikdy nenabyla vlastnické právo v plném rozsahu, aby se mohla domáhat náhrady za jeho omezení.

Odvolací soud neshledal důvodnou ani námitku žalobkyně, vznesenou v odvolacím řízení, že produktovod nespadá pod úpravu elektrizačního zákona. Zaujal názor, že zákonná úprava elektrizačního zákona č. [79/1957](#) Sb., účinná do 31. 12. 1994, i dosud platného vládního nařízení č. [29/1959](#) Sb., vydaného na základě zmocnění v uvedeném zákoně, neodporují ústavnímu pořádku platnému v době jejich přijetí.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná odvolání, kterým napadla výrok o nákladech řízení.

Žalobkyně podala proti rozsudku odvolacího soudu dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu („o. s. ř.“) a uplatňuje dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Rozhodnutí odvolacího soudu podle jejího názoru řeší právní otázky, které dosud v rozhodovací praxi dovolacího soudu nebyly vyřešeny. Za otázky zásadního právního významu považuje: Zda „bylo v rámci právní úpravy platné a účinné v ČR v 50. letech 20. století, tedy v době přijetí zákona č. [79/1957](#) Sb. a nařízení vlády č. [29/1959](#) Sb., ale kdykoliv poté, přípustné, aby nařízení vlády vybočilo z mezí zákona, k jehož provedení bylo přijato, a rozšířilo působnost tohoto zákona i na oblasti dotčeným zákonem neupravené? Zda bylo ústavně konformní zmocňovací ustanovení elektrizačního zákona, které vládu zmocňovalo k regulaci oblastí mimo působnostní sféru elektrizačního zákona, který mělo provádět? Zda mohlo na základě nařízení vlády, které neprovádělo zákon, ale rozšířilo jeho působnost, vzniknout platně zákonné věcné břemeno vedení produktovodu? Je daný produktovod stavbou, k níž zákonné věcné břemeno vůbec mohlo vzniknout?“

Žalobkyně napadá právní závěry odvolacího soudu, který dovodil, že v případě stavby produktovodu se nejedná o stavbu neoprávněnou, neboť ve prospěch žalované vzniklo k této stavbě zákonné věcné břemeno na základě tehdy platných předpisů, konkrétně na základě zmocnění v § 38 elektrizačního zákona č. [79/1957](#) Sb., a podle § 2 vládního nařízení č. [29/1956](#) Sb., a že jí nenáleží ani náhrada za

věcné břemeno, neboť se odrazila v kupní (či privatizační) ceně za pozemky, které nabyta již zatížené věcným břemenem.

Žalobkyně má za to, že vládní nařízení může sloužit pouze k provedení zákona, ale nemůže rozšiřovat působnost zákona na oblasti jím neupravené, jak se stalo v § 2 vládního nařízení č. [29/1956](#) Sb. Na takové zákonné zmocnění je potom třeba hledět jako na protiústavní. V Ústavě Československé republiky č. 150/1948 Sb., ve znění platném a účinném v době přijetí elektrizačního zákona, bylo v § 90 odst. 1 stanoveno, že k provedení určitého zákona a v jeho mezích může vláda vydávat nařízení, dále pak v § 9 bylo uvedeno, že vlastnictví lze omezit pouze zákonem. Elektrizační zákon č. [79/1957](#) Sb. vymezil v § 1 svou působnost, smysl a účel a v § 2 pak vymezil, co se rozumí energetickými díly. Z uvedených ustanovení lze dovodit, že předmětem úpravy a působnosti uvedeného zákona bylo stanovení podmínek pro distribuci elektrické energie, pro zřizování energetických staveb, pro řízení výroby, rozvodu a spotřeby elektřiny. Produktovod není energetickým dílem ve smyslu uvedeného zákona. Potom ustanovení § 38 tohoto zákona, které blanketním způsobem zmocňovalo vládu k vydávání podzákonných předpisů, které jí umožňovaly rozšířit působnost elektrizačního zákona nad rámec jeho působnosti, bylo protiústavní a tedy neplatné a neúčinné. Jestliže tedy bylo možné omezit vlastnické právo pouze zákonem, potom žalovaná nemůže své právo z věcného břemene odvozovat od podzákonné normy – od vládního nařízení č. [29/1959](#) Sb.

Žalobkyně polemizuje i s tím, že produktovod lze považovat za stavbu, v jejíž prospěch mohlo vzniknout zákonné věcné břemeno. Zastává názor, že takovou stavbou není, neboť v zákoně č. [79/1957](#) Sb. není takové dílo definováno; jsou zde uvedena pouze energetická díla, přičemž produktovod nesplňuje zákonné znaky žádného z nich. Ani v žádném z pozdějších předpisů, které elektrizační zákon nahrazovaly nebo na něj navazovaly, není možné dovodit, že produktovod je energetickým dílem nebo stavbou. Produktovod tedy není stavbou, s níž by zákonná úprava spojovala vznik věcného břemene. Věcné břemeno ve prospěch žalované neexistuje, a pokud podle soudu existuje, náleží za něj žalobkyni náhrada. V tomto směru odkazuje na svá dřívější podání. Navrhuje, aby dovolací soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření k dovolání uvádí, že rozhodnutí odvolacího soudu nemá zásadní právní význam, protože otázky předložené žalobkyní byly již v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu i Ústavního soudu vyřešeny a lze v tomto směru odkázat na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Odo 352/2004, a dále na plenární nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 25/04 a nálezy sp. zn. I. ÚS 137/03 a IV. ÚS 646/6 (správně usnesení ze dne 17. dubna 2007, č. j. IV. ÚS 646/06-1) i na právní nauku. Navrhuje, aby dovolací soud dovolání odmítl.

Pokud by dovolací soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam, odkazuje v podrobnostech na své právní názory vyjádřené v předchozích podáních, a zejména na to, že vládní nařízení č. [29/1956](#) Sb. bylo vydáno zcela v mezích zákona č. [79/1957](#) Sb., který v § 38 sám předpokládal uplatnění i na další, svou povahou a účelem blízké právní vztahy a vládu zmocnil k tomu, aby je svým nařízením vymezila. Nařízení vlády nevybočilo z mezí zákona a provedlo zákon očekávaným způsobem. Vlastnické právo k pozemkům tak bylo omezeno přímo zákonem, který upravil podmínky a způsob omezení. V řízení bylo prokázáno, že produktovod vedoucí přes pozemky žalobce byl postaven v souladu s tehdy platnými právními předpisy. Jedná se o stavbu oprávněnou a povolenou. Odvolací soud věc po právní stránce správně posoudil a žalovaná se s jeho rozhodnutím plně ztotožňuje. V daném případě nejde o soukromoprávní věcné břemeno ve smyslu § 151o obč. zák., ale o veřejnoprávní zásah do vlastnického práva, nejde tedy o neoprávněnou stavbu ve smyslu § 135c obč. zák. a nemůže být zřízeno soukromoprávní věcné břemeno, když tu již věcné břemeno zřízené zákonem existuje. Žalovaná shodně s odvolacím soudem dovozuje, že žalobkyně nemá právo na náhradu za zřízené věcné břemeno, případně nemůže žádat o jakousi kompenzaci za zmařený podnikatelský záměr. V případě, že by soud neuznal vznik legálního věcného

břemene váznoucího na pozemcích žalobkyně, poukazuje na to, že v důsledku vydržení jí vzniklo věcné břemeno podle občanskoprávních předpisů. Žalovaná navrhuje, aby dovolací soud dovolání žalobkyně odmítl jako nepřijatelné, případně je zamítl a ve výroku o nákladech řízení zrušil a vrátil věc dovolacímu soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud se nejprve zabýval odvoláním žalované proti výroku rozsudku dovolacího soudu o nákladech řízení.

Podle § 201 občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) je odvolání opravným prostředkem, jímž může účastník napadnout rozhodnutí soudu prvního stupně.

Opravným prostředkem, jímž lze napadnout pravomocná rozhodnutí dovolacího soudu, připouští-li to zákon, je dovolání (§ 236 odst. 1 o. s. ř.). Soudem příslušným k rozhodování o dovoláních proti rozhodnutím krajských nebo vrchních soudů jako soudů dovolacích je Nejvyšší soud (§ 10a o. s. ř.).

Jelikož odvolání není opravným prostředkem pro přezkoumání rozhodnutí dovolacího soudu, občanský soudní řád neupravuje ani funkční příslušnost určitého soudu k jeho projednání. Nedostatek funkční příslušnosti je neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení, jenž má ve smyslu § 104 odst. 1 a § 243c odst. 1 o. s. ř. za následek zastavení řízení o takovém odvolání.

K rozhodnutí o zastavení řízení o odvolání proti rozhodnutí dovolacího soudu je příslušný Nejvyšší soud jako vrcholný článek soustavy soudů, který je funkčně příslušný k rozhodování o opravném prostředku (dovolání) proti rozhodnutí dovolacího soudu (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2001, sp. zn. 20 Cdo 1535/99, uveřejněné v časopise Soudní judikatura, ročník 2001, sešit č. 7, pod poř. č. 85).

Nejvyšší soud proto řízení o odvolání žalované proti výroku rozsudku dovolacího soudu o nákladech řízení podle § 104 odst. 1 o. s. ř. zastavil.

Dále po zjištění, že dovolání je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., že je uplatněn dovolací důvod upravený v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. a že jsou splněny i další náležitosti dovolání a podmínky dovolacího řízení (zejména § 240 odst. 1, § 241 odst. 1 o. s. ř.), napadené rozhodnutí přezkoumal a zjistil, že dovolání není důvodné. Rozhodnutí dovolacího soudu má po právní stránce zásadní význam, neboť řeší právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, a to zda produktovod může být dílem, ke kterému vzniká věcné břemeno ve smyslu § 22 a § 38 ElZ.

Energetickým podnikům přísluší oprávnění stavět a provozovat na cizích nemovitostech v rozsahu vyplývajícím z povolené stavby elektrická vedení, jakož i malé stanice do rozlohy 30 metrů čtverečních, s příslušenstvím (dále jen "vedení"), zejména zřizovat na nemovitostech podpěrné body, přepnout nemovitosti vodičů a umísťovat v nich vedení [§ 22 odst. 1 písm. a) ElZ]. Povinnost trpět výkon oprávnění uvedených v odstavci 1 vážně na dotčené nemovitosti jako věcné břemeno (§ 22 odst. 5 ElZ). Vláda může stanovit nařízením, že se tento zákon nebo některá jeho ustanovení vztahují i na jinou energii než elektrickou nebo na jiná energetická díla než pro výrobu nebo rozvod elektřiny (§ 38 ElZ).

Podle § 2 odst. 1 vládního nařízení č. [29/1959](#) Sb., o oprávněních k cizím nemovitostem při stavbách a provozu podzemních potrubí pro pohonné látky a ropu, platí, že na výstavbu a provoz podzemních potrubí pro pohonné látky a ropu s provozním příslušenstvím se přiměřeně vztahují též ustanovení §§ 22 až 26 (o oprávněních k cizím nemovitostem) zákona č. [79/1957](#) Sb., o výrobě, rozvodu a spotřebě elektřiny (elektrizačního zákona).

Soud řízení přerušil, jestliže dospěl k závěru, že zákon, jehož má být při projednávání nebo

rozhodování věci použito, nebo jeho jednotlivé ustanovení je v rozporu s ústavním pořádkem a podali u Ústavního soudu návrh na zrušení tohoto zákona nebo jeho jednotlivého ustanovení [§ 109 odst. 1 písm. c) o. s. ř.]. Návrh na zrušení zákona nebo jeho jednotlivého ustanovení je nepřijatelný, jestliže zákon, jiný právní předpis nebo jejich jednotlivá ustanovení, jejichž zrušení je navrhováno, pozbyly před doručením návrhu Ústavnímu soudu platnosti (srov. § 66 odst. 1 zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu).

Ani zjevně nelegitimní právní předpisy z let 1948–1989 nebyly zrušeny se zpětnou platností; nápravy křivd, vzniklých odnětím vlastnictví podle těchto předpisů, se nelze domáhat vlastnickou žalobou (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. května 2003, sp. zn. 22 Cdo 613/2003, Soubor č. C 1911).

Na základě uvedených pravidel dospěl dovolací soud k těmto závěrům: Je zjevné, že § 2 odst. 1 vládního nařízení č. [29/1959](#) Sb., které se vztahuje i na produktovod, bylo vydáno na základě zákonného zmocnění, obsaženého v § 38 ElZ. I kdyby zmíněné ustanovení nebylo v souladu s tehdejšími ústavními předpisy, nic by to neměnilo na jeho platnosti a účinnosti. I za současné právní úpravy totiž platí, že obecný soud nemůže sám odmítnout aplikaci zákona jako protiústavního. Má-li za to, že zákon je v rozporu s Ústavou, podá Ústavnímu soudu návrh na jeho zrušení; samotný rozpor s Ústavou však nemá za následek neúčinnost či, jak uvádí dovolatelka, „neplatnost“ zákona. Protože elektrizační zákon byl zrušen zákonem č. [222/1994](#) Sb., nepřichází podání návrhu na jeho zrušení v úvahu (viz § 66 odst. 1 zákona o Ústavním soudu), ani kdyby dovolací soud sdílel názor o jeho protiústavnosti. Také platí, že ani zjevně nelegitimní právní předpisy z let 1948–1989 nebyly zrušeny se zpětnou platností; nápravy křivd, vzniklých odnětím vlastnictví podle těchto předpisů, se nelze domáhat vlastnickou žalobou, ale je třeba postupovat podle restitučních předpisů. To musí nutně platit i o jiných křivdách, které nespočívaly v odnětí vlastnického práva, ale v jeho omezení (arg. a maiori ad minus). I kdyby § 38 ElZ byl nelegitimním ustanovením, nemělo by to na jeho platnosti v rozhodné době, a tudíž ani na řešení této věci vliv. Ostatně lze odkázat i na úvahy soudů v nalézacím řízení, že žalobce v této souvislosti žádnou újmu neutrpěl.

I v odborné literatuře se uvádí: „Obecnou právní úpravu pro zřizování a provoz zařízení veřejné technické infrastruktury měl vytvořit zákon č. [79/1957](#) Sb., o výrobě, rozvodu a spotřebě elektřiny (elektrizační zákon). Na tuto právní úpravu odkazovaly také právní úpravy v oblasti zřizování ropovodů a produktovodů (§ 2 odst. 1 vládního nařízení č. [29/1959](#) Sb., o oprávněních k cizím nemovitostem při stavbách a provozu potrubí), plynovodů a teplovodů... Výše uvedené právní úpravy, vydané za doby minulého režimu, měly následující společné znaky: Především obsahovaly oprávnění státních podniků zřizovat a provozovat na nemovitostech zařízení veřejné technické infrastruktury, a to přímo na základě stavebního povolení. Ke vzniku těchto (tzv. zákonných) věcných břemen nebylo zapotřebí jakéhokoliv souhlasu vlastníka dotčeného pozemku“ (Handrlica, J.: K některým aspektům stávající právní úpravy zřizování a provozu veřejné technické infrastruktury na cizích nemovitostech. Právní rozhledy 18/2008).

Lze tedy konstatovat, že k pozemkům zatíženým stavbami produktovodů, zřízených za platnosti elektrizačního zákona č. [79/1957](#) Sb. a vládního nařízení č. [29/1959](#) Sb., vážne při splnění podmínek uvedených v elektrizačním zákonu věcné břemeno ve prospěch provozovatele produktovodu.

Dovolatel též klade otázku, zda daný produktovod je stavbou, k níž zákonné věcné břemeno vůbec mohlo vzniknout. V této souvislosti však neuvádí nic, co by mohlo v souvislosti s posouzením této konkrétní otázky založit zásadní význam rozhodnutí po právní stránce. Z rozsudku soudu prvního stupně ostatně vyplývá, že jde o potrubí pro vedení ropy a pohonných látek (č. l. 168); není tak pochyb o tom, že jde o energetické dílo ve smyslu § 38 ElZ.

Z uvedeného je zřejmé, že rozhodnutí odvolacího soudu je správné. Dovolací důvod upravený v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. tedy v posuzované věci není dán. Vady řízení uvedené v § 229 odst. 1, §

229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., ani jiné vady řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, k nimž dovolací soud přihlíží i bez návrhu, nebyly tvrzeny ani dovolacím soudem zjištěny. Proto nezbylo, než dovolání zamítnout (§ 243b odst. 2 o. s. ř.).

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Práva dětí](#)
- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Samospráva \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)